

Șapte vieți
de sfinți români

Monica Broșteanu (n. 5 ianuarie 1948, Broșteni, jud. Suceava). Licențiată în filologie (engleză-română, 1970) și limbi orientale (arabă-persană, 1978) la Universitatea din București și în teologie (1996, Institutul Teologic Romano-Catolic din București), doctor în filologie (2003). A predat la Institutul Teologic Romano-Catolic cursuri de ebraică biblică, teologie sacramentală și liturgică, științe biblice. Este conferențiar universitar la Universitatea din București, unde predă cursurile: Coranul și Biblia: probleme de traducere și interpretare, Comunitățile creștine din țările Orientului Mijlociu, Tradiții textuale (Noul Testament). Din lucrări: *Numele divine în Biblie și în Coran și traducerea lor în limba română. Studiu lexical*, Ed. Polirom, 2004; „Compararea Incomparabilelor – câteva Nume privind atributele divine în scripturile marilor religii monoteiste”, în *Caietele Institutului Catolic*, nr. 2/2001; *Vladimir Ghika: Profesor de speranță* (în colaborare), Ed. ARCB, 2013. Din traduceri: *Conciliul Vatican II – Constituții, Decrete, Declarații* (în colaborare cu Francisca Băltăceanu), Ed. ARCB, 1990, 1999, 2019; A. Scrima, *Comentariu la Evanghelia după Ioan*, cap. 1–17, tr. din arabă, Ed. Humanitas, 2008; Pierre Claverie, *Mic tratat despre întâlnire și dialog*, Ed. Humanitas, 2015; Brant Pitre, *Misterul Cinei de pe urmă: Isus și rădăcinile iudaice ale Euharistiei*, tr. din engleză, Ed. Humanitas, 2016; Henri J.M. Nouwen, *Fiul risipitor: Povestea unei întoarceri acasă*, tr. din engleză, Ed. Humanitas, 2017; Michel Remaud, *Creștini în fața lui Israel: Slujitor al lui Dumnezeu*, tr. din franceză, Ed. Galaxia Gutenberg, 2018.

Francisca Băltăceanu (n. 15 iunie 1943, București). Licențiată în filologie clasică (1965, Universitatea din București) și teologie (1996, Institutul Teologic Romano-Catolic din București), doctor în filologie (1979). Între 1965 și 1989, a fost asistentă la Catedra de limbi clasice, Universitatea din București. Între 1991 și 2004, a predat la Institutul Teologic Romano-Catolic cursuri de Științe biblice. Din 2004, este profesor la Universitatea din București, unde predă cursuri de Exegeză biblică, Tradiții textuale: Vechiul Testament. Din lucrări: *Rapports entre l'arménien et le daco-mésien* (Universitatea din București, 1980); Platon, *Apărarea lui Socrate*, notă introductivă, traducere și note, bibliografie, în vol. Platon, *Opere I*, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1974, 1997; Platon, *Eutyphron*, traducere (în colaborare cu Petru Creția) și note, bibliografie, în vol. Platon, *Opere II*, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1976; „Tânăr înțelept, tânăr nebun. Cartea Înțelepciunii 4, 10; 2, 6-9 și influențele grecești”, în *Volumul omagial I. Fischer*, Ed. Humanitas, 2004; „Fluviile Edenului, între Pom și interzicerea lui (Geneză 2, 4b-25)”, în vol. *Antic și modern. În onoare lui Lucia Wald*, Ed. Humanitas, 2006; *Vladimir Ghika: Profesor de speranță* (în colaborare), Ed. ARCB, 2013.

Monica Broșteanu și Francisca Băltăceanu au colaborat la următoarele proiecte de traducere și editare a textelor biblice: *Psalmii*, Ed. ARCB, 1993, traducere din ebraică; *Evanghelia după Matei, Evanghelia după Marcu* (Ed. ARCB, 1996), *Evanghelia după Luca, Evanghelia după Ioan* (Ed. ARCB, 2002), traducere din greacă, introducere și note; *Septuaginta*, proiect NEC, Ed. Polirom, 2004–2011, membre în comitetul de coordonare și revizie al întregii lucrări și contribuții în: vol. I – introducere, cap. „Relații între Septuaginta și textul masoretic”, vol. IV.1 – *Psalmii* (traducere din greacă, introducere, note, bibliografie), vol. VI.1 – *Cartea lui Isaia* (introducere), *Cartea lui Ieremia, Baruch, Plângeri, Scrisoarea lui Ieremia* (traducere din greacă, introducere, note, bibliografie); *Cele mai frumoase povestiri din Biblie* (Ed. Humanitas, 2013), traducere din ebraică, aramaică și greacă veche, note și comentarii; *Cele mai frumoase pagini de înțelepciune biblică* (Ed. Humanitas, 2015), traducere din ebraică și greacă veche, note și comentarii; *Biblia după textul ebraic*, vol. 1: *Geneza*, vol. 2: *Exodul. Leviticul* (Ed. Humanitas, 2017, 2019), îngrijire de ediție, traducere, studii introductive și note (în colaborare).

FRANCISCA BĂLTĂCEANU
MONICA BROȘTEANU

Martori ai Fericirii

Șapte vieți
de sfinți
români

Cu un cuvânt însoțitor
al Preasfințitului Mihai Frățilă
episcop greco-catolic de București

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Oameni care n-au făcut din adevăr
un „mofl de conștiință“, ci viața însăși

CUPRINS

Un alt fel de a rămâne liberi

Cuvânt însoțitor al Preasfințitului Mihai Frățilă, episcop greco-catolic de București.	9
Notă a autoarelor	11
Preambul	13
BISERICA ROMÂNĂ UNITĂ	15
1. De la înființare la „desființare“	17
2. Începutul prigoanei	31
CEI ȘAPTE ÎN VIAȚA „NORMALĂ“	45
Vasile Aftenie	47
Valeriu Traian Frențiu	66
Ioan Suciu	78
Tit Liviu Chinezu	94
Ioan Bălan	110
Alexandru Rusu	127
Iuliu Hossu	138
PE CALEA CRUCII	157
1. Calvarul comun	159
2. Liberi?	201
ÎNCHEIERE	229

Arhive	233
Bibliografie	235
Glosar	241
Mulțumiri	243

UN ALT FEL DE A RĂMÂNE LIBERI

Volumul de față surprinde povestea vieții și morții a șapte episcopi, victime ale regimului comunist. Pe 2 iunie 2019, papa Francisc i-a înscris în rândul fericiților în cadrul Sfintei Liturghii ținute la Blaj, pe Câmpia Libertății, loc cu reverberații profunde pentru istoria românească.

Povestea celor șapte martiri este o pagină din istoria Bisericii Greco-Catolice, trecută prin calvarul comunizării României. „Mica Romă“ a lui Eminescu nu a fost o formulă retorică, ci a creat o istorie care merită într-adevăr redescoperită. Aici s-au asociat pentru prima dată tradiția creștină de matrice bizantină, intrată adânc în sensibilitatea românească, cu aspirațiile culturii neolatine, descoperită în secolul al XVIII-lea de copiii de țărani români din Transilvania trimiși cu burse la universitățile Romei. Tot ce ținea de opera istorică a Bisericii cu centrul la Blaj, desființată în 1948 de regimul comunist, a fost însă expropriat din istorie. Multe personalități românești și activitatea lor, determinată de apartenența sufletească la crezul acestei Biserici, și-au pierdut sub regimul trecut cartea de identitate și patronatul moral. Ieșirea la lumină, în decembrie 1989, a Bisericii, după patruzeci și unu de ani de aspră persecuție, a rescris prin speranță o parte a tragediei istorice a României, mințită sistematic sub comunism și împiedicată ulterior să se reînnoiască prin lustrație.

Cititorul are, așadar, ocazia să ia act de experiența dramatică a persecuției acestei Biserici și a episcopilor greco-catolici, oferindu-i-se șansa de a descoperi un alt mod de a trăi libertatea. Martirii au experimentat-o antrenanți de devotamentul lor față de Dumnezeu și față de oameni: „Noi cei de sub zăvor am fost mai liberi decât cei de afară. Noi nu am purtat niciodată un portret pe care nu l-am voit și nu am strigat o lozincă pe care nu am crezut-o! [...] În închisori am putut face opoziție la ceea ce ni se spunea. Noi nu aveam ce pierde. Cel ce este redus la elementele constitutive este sărac, iar săracul este în cămașa fericitului. Francezii spun: «O mie de cavaleri înarmați nu pot jefui un om gol.»¹ Tocmai de aceea monumentul răbdării celor șapte români de caracter este construit, prin urmare, din acel „da!“ repetat clipă de clipă în febra unei lucrări care, tocmai fiindcă le-a depășit condiția umană, i-a învățat să câștige pierzându-și viața în credința Paștelui: „*cu moartea pe moarte călcând*“.

Adresată publicului larg, cartea își propune să-i facă cunoscuți pe acești șapte martiri români ai secolului XX generațiilor noi și celor care nu știu nimic despre istoria Bisericii Greco-Catolice sau au o imagine deformată despre ea. Indiferent de preocupări și confesiune, căutătorii de adevăr vor afla ce înseamnă tăria de caracter și experiența unor suflete mari. Consemnată cu simplitate și rigoare de Francisca Bălățeanu și Monica Broșteanu, această istorie dă viață unei cărți de suflet.

† Mihai Frățilă
episcop greco-catolic de București

1. Ioan Ploscaru, *Lanțuri și teroare*, Editura Signata, Timișoara, 1994, pp. 162–163. Episcop clandestin (din 1948), apoi episcop de Lugoj (1990–1998), Ioan Ploscaru a fost închis paisprezece ani pentru a nu se fi dezis de Biserica Greco-Catolică.

NOTA AUTOARELOR

Această carte se întemeiază pe dosarul înaintat la Vatican în vederea recunoașterii martiriului celor șapte episcopi greco-catolici români morți sub prigoana comunistă între anii 1950 și 1970. Dosarul (numit în limba latină *Positio super martyrio*), de 1.868 de pagini, cuprinde principii metodologice, istoricul evenimentelor și biografiile celor în cauză, realizate cu maximum de acribie științifică, lista arhivelor cercetate și bibliografia consultată, mărturii date sub jurământ de persoane care i-au cunoscut îndeaproape pe cei șapte, precum și un *Summarium* cu 571 de documente (80% inedite) ce sprijină argumentația; dosarul se încheie cu rapoartele specialiștilor istorici și teologi.

Am avut nu doar îngăduința, ci chiar îndemnul autorilor de a folosi materialul în totalitate. Am folosit, de asemenea, cu îngăduința autorilor, articolele publicate pe această temă pe site-ul www.e-communio.ro al Bisericii Greco-Catolice Române.

La finalul cărții se află lista principalelor arhive consultate de cei care au întocmit dosarul, precum și bibliografia lui.

F.B., M.B.

PREAMBUL

În după-amiaza zilei de 11 mai 1950, la poarta cimitirului Bellu Catholic s-a oprit o dubă. Din ea au coborât câțiva bărbați care au descărcat un coșciug rudimentar din lemn. Lângă poartă aștepta un preot care fusese chemat de la Arhiepiscopia catolică de un individ misterios, ca să vină să-i înmormânteze o rudă! Individul l-a luat cu mașina, l-a dus la cimitir. Preotul a întrebat cum se numește defunctul, căci nu i se prezentase nici un act. I s-a răspuns: „Vasile“. Atât. Abia mai târziu preotul, Ioan Baltheiser, a putut afla pe cine îngropase. Era episcopul greco-catolic Vasile Aftenie, mort în noaptea de 9 spre 10 mai 1950, la spitalul închisorii Văcărești, în urma chinurilor din timpul anchetei. Avea 51 de ani.

La 11 iulie 1952 a murit în închisoarea de la Sighet episcopul greco-catolic Valeriu Traian Frențiu. Avea 77 de ani.

La 27 iunie 1953 episcopul greco-catolic Ioan Suci a murit de foame în aceeași închisoare cu regim de exterminare. Avea 46 de ani.

La 15 ianuarie 1955 a murit – grav bolnav, lipsit de orice tratament medical și izolat într-o celulă –, tot la Sighet, episcopul greco-catolic Tit Liviu Chinezu. Avea 51 de ani.

La 4 august 1959 a murit episcopul greco-catolic Ioan Bălan, supraviețuitor al închisorii de la Sighet (1950–1954), în urma vicisitudinilor din domiciliul obligatoriu de la mănăstirea Ciorogârla. Avea 79 de ani.

La 9 mai 1963 a murit episcopul greco-catolic Alexandru Rusu, în infirmeria închisorii de la Gherla, după ce reușise să supraviețuiască închisorii de la Sighet (1950–1954) și câtorva luni de domiciliu obligatoriu, fiind apoi rearestat în 30 decembrie 1956 și trecut prin închisorile de la Gherla, Pitești, Dej și iar Gherla. Avea 79 de ani.

La 28 mai 1970 a murit episcopul greco-catolic Iuliu Hossu, după 5 ani de Sighet (1950–1954) și aproape 14 ani de domiciliu obligatoriu la mănăstirea Căldărușani. Avea 85 de ani.

La data arestării, ei alcătuiau întregul episcopat al Bisericii Greco-Catolice Române¹.

De ce s-a îndârjit regimul comunist împotriva lor? Cu ce îi deranja pe comuniști în mod special această Biserică? Pentru aceasta ar trebui să vedem istoria ei.

1. Numele oficial al acestei Biserici este astăzi Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică. Expresia „Greco-Catolică” arată că ea practică ritul bizantin (aceiași cu al Bisericii Ortodoxe Române) și face parte din Biserica Catolică (în care există o pluralitate de rituri: latin, bizantin, maronit, copt, armean, siriatic, caldeean etc.).

BISERICA ROMÂNĂ UNITĂ

CAPITOLUL I

De la înființare la „desființare“

După cum se știe, în secolele XVI–XVII, Transilvania a fost un principat autonom aflat sub suzeranitate otomană și condus efectiv de principii maghiari, în marea lor majoritate de religie calvină. După înfrângerea turcilor la asediul Vienei (1683), Transilvania intră în sfera de interes a Imperiului Habsburgic, în granițele căruia a și fost inclusă din 1691.

Sistemul politico-religios al Transilvaniei, cu puternice caracteristici medievale, se definea prin existența a trei „stări“ (națiuni) – maghiari, sași și secui – și a patru religii acceptate („recepte“): calvină, luterană, catolică și unitariană. Din rândul acestora se alegeau conducerea executivă („guberniul“) și legislativul („dieta“).

Românii nu aveau loc în toate acestea, fiind văzuți ca oarecum „exotici“, prea diferiți, din pricina ritului bizantin și a religiei lor, socotită „schismatică“. Erau tolerați doar până la o așteptată integrare a lor într-una din confesiunile recepte. În secolul XVII s-a manifestat puternic politica principilor maghiari de atragere a românilor ortodocși la calvinism. De aceea clerul român se afla într-o situație precară: era lipsit total de drepturi sociale și

economice, preoții nu aveau cine știe ce pregătire teologică și erau asimilați adesea țăranilor iobagi; de aceea schimbarea stăpânirii a trezit speranța obținerii unui statut corespunzător.

În acel moment, ca urmare a Reformei protestante ce fusese îmbrățișată de sași (devenind luterani) și de o mare parte a maghiarilor (devenind calvini), catolicismul în Transilvania nu mai avea puterea de odinioară; Habsburgii, preluând provincia, au început o marcată acțiune de revigorare a lui. Printre metodele avute în vedere de Viena pentru realizarea acestui obiectiv s-a numărat și atragerea numeroasei populații românești ortodoxe la unirea cu Roma.

Într-adevăr, în urma Conciliului de la Ferrara–Florența (1438–1439), când o seamă de ierarhi orientali au acceptat reunirea cu Biserica Romei (chiar dacă apoi mulți s-au dezis), a început o serie de uniri parțiale: astfel au rezultat, de exemplu, în 1552 Biserica Caldeeană, în 1729 Biserica Melkită de Antiohia, în 1741 Biserica Coptă Catholică, în 1781 Biserica Siriaco-Catholică etc.; cele mai apropiate ca spațiu au fost unirea de la Brest (1596) a unei părți a Bisericii Ucrainene, unirea de la Ujhorod formând Biserica Ruteană Catholică (1646), precum și unirea rutenilor, românilor și „grecilor“ din nordul Ungariei, la sinodul de la Mintiu (lângă Satu Mare), în 1690.

Românii din Transilvania țineau pe atunci de Mitropolia ortodoxă de Bălgrad (Alba Iulia), iar mitropolitul român se afla practic sub autoritatea superintendentului calvin. Acceptând oferta venită dinspre Roma și Viena prin iezuiți, mitropolitul Teofil a convocat în februarie 1697 un sinod la Alba Iulia pentru a discuta condițiile unirii. Cererile clerului românesc se refereau la înlăturarea

rea noțiunii de „tolerați“ pentru români, la accesul lor în școli, la promovarea lor în funcții, la drepturi egale ale preoților cu clerul celorlalte confesiuni; condițiile pe plan religios vizau păstrarea ritului bizantin, a calendarului și a vechiului drept canonic. Se menționează acceptarea celor patru puncte decise la Florența (primatul papal, adaosul *Filioque*, „și de la Fiul“, în formula Crezului, acceptarea și a pâinii nedospite pentru euharistie și purgatoriul), dar se specifică: nimic mai mult! La 21 martie 1697 se redactează în acest sens o „declarație de unire“, care însă n-a fost acceptată ca atare de Viena, din motive socio-politice (primirea românilor drept a patra „națiune“ părea a compromite echilibrul tradițional).

În luna iulie a aceluiași an, mitropolitul Teofil moare. Este ales în locul lui ieromonahul Atanasie Anghel, care va fi sfințit la București în 22 ianuarie 1698.

Viena continuă totuși să insiste pentru unirea românilor cu Biserica Romei. De pildă, într-o rezoluție imperială din 14 aprilie 1698, sau în „enciclica“ dată de cardinalul Kollonich la 2 iunie 1698, problema se pune la fel: românii uniți se vor bucura de respectarea ritului lor, cu tot ce implică aceasta, precum și de drepturi cetățenești egale cu ale celorlalte „stări“, dar vor trebui să accepte cele patru puncte de la Florența. Între timp, la Conciliul de la Trento (1545–1563) se adăugaseră mai multe cerințe pentru unirea cu Roma; astfel, se cerea și o mărturisire oficială de credință din partea conducătorului bisericesc (Teofil nu apucase să o facă, pentru că murise).

Mitropolitul Atanasie Anghel a întrunit un nou sinod, la Alba Iulia, la 7 octombrie 1698, în urma căruia s-a dat un „manifest de unire“, redactat în română de el împreună

cu 38 de protopopi participanți, precum și într-o variantă latină (formulată de preotul iezuit Baranyi) care accentua ceea ce era de interes pentru autoritățile catolice.

În contextul complicat de la finele anului 1699, când s-au manifestat noi tendințe de calvinizare a românilor, o rezistență ortodoxă în sudul Transilvaniei și neîncrederea unor iezuiți în sinceritatea lui Atanasie, care continua să păstreze legături cu Mitropolia Țării Românești, mitropolitul a decis că e nevoie de un al treilea sinod al unirii. Acesta s-a întrunit la 4 septembrie 1700; au participat 54 de protopopi, însoțiți fiecare de un sfetnic, de alți doi preoți și de trei laici din fiecare comună, astfel încât adunarea avea un caracter cu adevărat reprezentativ (lângă numele protopopilor apare și numărul preoților: 1563). S-a întocmit un nou manifest pentru unire a „Bisericii Românilor din Ardeal“ cu „Biserica Romei cea Catolicească“, acceptând tot ceea ce „crede și mărturisește aceasta“, în special cele patru puncte stabilite la Conciliul de la Florența. Se păstrau ritul bizantin, tradițiile proprii și organizarea instituțională. Se solicita, de asemenea, obținerea drepturilor politice, sociale și economice promise românilor de împăratul Leopold I, la scurt timp după preluarea Transilvaniei, menționate în patentă imperială din 1692 și ulterior confirmate prin cele două diplome imperiale din anii 1699 și 1701.

În prima parte a anului 1701, Atanasie Anghel a fost chemat la Viena. Acolo a fost rehirotonit ca preot și reconsacrat episcop la 24 martie 1701, conform prevederilor Conciliului Tridentin, a depus mărturisirea de credință și a fost astfel încadrat în structura Bisericii Catolice. Întors acasă, a convocat un nou sinod general, la 25 iunie 1701, la care au participat 54 de protopopi, 1000 de preoți

și 2000 de mireni, reprezentanții împăratului, ai „guberniului“, ai „stării“ catolice și ai Bisericii Romano-Catolice. I-a informat pe participanți despre rezultatele de la Viena și s-a recitat Crezul în formulă florentină.¹

Autoritățile imperiale nu aveau însă foarte mare încredere în competența teologică a acestui episcop care nu era format în școli catolice: de aceea, încă de la început, pe lângă episcop a fost instituit un teolog iezuit care să-l îndrume; nu se mai auzise de o astfel de „instituție“, care i-a deranjat, firește, pe ierarhii uniți, mai ales mai târziu, când au putut și ei studia la colegii catolice de înalt nivel.

Atanasie Anghel a murit la 19 august 1713. I-a urmat episcopul Ioan Giurgiu Patachi, primul român cu înalte studii la Roma. A murit în 1727. El a mutat Episcopia de la Alba Iulia (sediul tradițional al episcopiei romano-catolice) la Făgăraș, deoarece nu puteau fi două episcopii catolice în același oraș. Făgărașul nu era însă un loc potrivit, pentru că populația din zonă rămăsese majoritar ortodoxă. De aceea, cu sprijinul împăratului Carol VI, în anul 1737 sediul avea să se mute la Blaj în timpul păstoririi episcopului Inochentie Micu Klein, Blajul devenind astfel locul cu cea mai mare încărcătură simbolică și identitară pentru greco-catolicismul transilvan și centru cultural de mare importanță pentru națiunea română.

Numele eparhiei a rămas totuși până azi „de Alba Iulia și Făgăraș, cu sediul la Blaj“!

1. Cf. Ioan-Aurel Pop, Thomas Năgler, Magyari András (coord.), *Istoria Transilvaniei*, vol. III: *De la 1711 până la 1918*, Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, Editura Episcopiei Devei și Hunedoarei, 2016, pp. 97–98.

Nimeni care a trecut prin școală nu se poate să nu fi auzit de episcopul unit Ioan Inochentie Micu Klein. Parcurusul lui este emblematic pentru dificultățile pe care le avea de înfruntat un ierarh și un patriot român: biografia lui este și pilduitoare, și prevestitoare pentru vremurile ce aveau să urmeze.

Ioan Micu s-a născut în 1692 în Sad, lângă Sibiu. După cinci clase secundare la Colegiul Iezuit din Cluj, a fost primit la Seminarul din Trnava (în maghiară Nagyszombat, oraș în vestul Slovaciei, aproape de Bratislava), ca bursier al fundației întemeiate de cardinalul Kollonich pentru formarea teologilor uniți. În 1728, pe când era doar în anul al III-lea de seminar, a fost printre cei trei candidați propuși pentru episcopat, după moartea episcopului Ioan Giurgiu Patachi. Prin diploma din 25 februarie 1729, împăratul Carol VI l-a numit pe Ioan Micu episcop (așa era pe atunci: împăratul era cel care numea titularii eparhiilor și îi recomanda papei!). După ce Micu și-a terminat anul de seminar, a intrat în mănăstirea greco-catolică ruteană din Muncaci (Ucraina transcarpatică). La 5 septembrie a primit titlul de baron, de unde și forma germanizată a numelui, Klein. La 23 septembrie a fost hirotonit preot, iar la 25 septembrie s-a călugărit, luând numele de Inochentie. La 5 noiembrie 1729 a fost consacrat episcop, dar a fost înscăunat, la Făgăraș, abia la 28 septembrie 1732.

Din momentul accederii la episcopat, el a și început lupta pentru asigurarea drepturilor românilor, înscrise în diplomele date de împăratul Leopold I, care acordau românilor uniți același statut cu al celorlalte națiuni din Transilvania. În urma stăruințelor sale, prin decretul din 11 decembrie 1732, împăratul Carol VI „i-a dat loc și scaun

potrivit cu caracterul lui și vot între staturile și ordinele țării atât în dietele Transilvaniei, cât și în congresele publice“. Din aceste poziții și-a continuat lupta pentru drepturile clerului unit și ale poporului român, sub împăratul Carol VI și sub împărăteasa Maria Terezia. În 1735, a obținut de la împărat domeniul de la Blaj, unde în 1737 a mutat reședința episcopiei. A adunat bani prin colectă și astfel a putut construi catedrala, mănăstirea Sfânta Treime pentru călugării Ordinului Sfântului Vasile și primele școli. Prin rescriptul din 1743, a obținut de la împărăteasa Maria Terezia „eclejii“ (pământuri, locuri de casă și biserică) pentru preoți, dreptul fiilor de iobagi de a frecventa școli, accesul românilor înnobilați la funcții publice.

Din păcate, promisiunile Vienei n-au prea fost respectate: episcopul Inochentie Micu a trebuit să insiste neobosit pentru drepturile românilor. El solicitase, în memoriile sale, înlăturarea iobăgiei, dreptul la învățătură și dreptul de a folosi liber pădurile, apele și munții; dar, mai presus de toate, solicita recunoașterea românilor ca a patra națiune în stat, cu aceleași drepturi pe care le aveau ungurii, sașii și secuii. L-a avertizat și pe primatul romano-catholic al Ungariei că, dacă nu va sprijini cauza românilor, „unirea se va prăbuși, încât nici urmele nu i se vor cunoaște“. N-a avut nici un ajutor de la teologul iezuit Balogh, care-i fusese impus prin diploma de numire ca episcop. Conform acesteia, ar fi trebuit să-l țină pe casă și masă, dar până la urmă l-a exclus de la acestea pe motivul că, fiind de alt rit, pretinde mâncăruri cu carne în zile de post răsăritean, smintindu-i pe cei care-l vedeau; până la urmă l-a excomunicat; în schimb, acesta a trimis informații împotriva lui Curții Imperiale din Viena.